

Metodický list pre učiteľov

Téma: Ekologické hodnoty vs konzumný spôsob života

Cieľ hodiny

Žiak vie reflektovať rozdiel medzi ekologickým a konzumným spôsobom života a ich vplyvom na životné prostredie z hodnotového hľadiska.

Žiak si uvedomuje význam svojich každodenných rozhodnutí v kontexte podpory vlastného udržateľného životného štýlu.

Cieľová skupina

Žiaci stredných škôl

Predmetový kontext

- Občianska náuka
- Environmentálna výchova
- Etická výchova

Dĺžka trvania

90 minút

Kľúčové pojmy na hodine

Ekologické hodnoty, konzumný spôsob života, udržateľný spôsob života

Priebeh hodiny

- Žiak vysvetlí rozdiel medzi ekologickými hodnotami (udržateľnosť, minimalizmus, zodpovednosť) a hodnotami konzumného spôsobu života (pohodlie, okamžitá materiálna odmena, nadmerná spotreba).
- Žiak identifikuje environmentálne dôsledky konzumného správania, ako je tvorba odpadu a znečistenie.
- Žiak popíše príklady ekologicky zodpovedné správania vo vlastnom konaní.
- Žiak analyzuje slovenský zálohový systém ako príklad opatrenia, ktoré podporuje ekologické hodnoty a znižuje negatívne dopady konzumného správania.
- Žiak diskutuje o tom, ako zálohový systém motivuje ľudí k recyklácii a k zodpovednejšiemu prístupu k spotrebe.
- Žiak reflektuje svoje vlastné správanie a rozhodnutia a navrhne spôsoby, ako môžu osobne prispieť k podpore ekologických hodnôt a zníženiu svojho ekologického odtlačku.

1. Úvod (20 minút)

- *Porozumenie pojmom ekologické hodnoty a konzumný spôsob života*

Úloha pre žiakov

Vytvorte skupiny po 3 – 4 žiakov. V pracovnom liste máte zoznamy rôznych typov správania a konania. Označte v stĺpcoch frekvenciu vášho konania za uplynulý týždeň.

Označte si teraz zozname tie konania, ktoré kladú dôraz na materiálne hodnoty, kupovanie veľkého množstva produktov, rýchlu spotrebu a často vedie k nadmernému plytvaniu a produkcii odpadu a tie, ktoré uprednostňujú udržateľnosť, ochranu prírody, znižovanie odpadu, úsporu zdrojov.

Prezentujte, ktoré správanie bolo vo Vašej skupine najčastejšie. Vyhľadajte definíciu udržateľného spôsobu života a konzumného spôsobu života. Zapište si definície. Ktoré správanie prevažuje vo vašej skupine?

Pozn. pre učiteľov

Do skupiny konzumného spôsobu patrí: nakupovanie lacných a často jednorazových produktov, neustála výmena elektroniky a módy.

Do skupiny udržateľného spôsobu patrí: ochrana prírody, znižovanie odpadu, úspora zdrojov.

2. Hlavná časť (50 minút):

- *Žiak identifikuje environmentálne dôsledky konzumného správania, ako je tvorba odpadu a znečistenie.*
- *Žiak popíše príklady ekologicky zodpovedného správania vo vlastnom správaní.*
- *Žiak analyzuje slovenský zálohový systém ako príklad opatrenia, ktoré podporuje ekologické hodnoty a znižuje negatívne dopady konzumného správania.*
- *Žiak diskutuje o tom, ako zálohový systém motivuje ľudí k recyklácii a k zodpovednejšiemu prístupu k spotrebe.*

Úloha pre žiakov

V skupinách prejdite svoje správanie a doplňte do jednotlivých stĺpcov správanie, ktoré je prirodzenou súčasťou vášho každodenného správania. Ku každému prejavu doplňte, či a aký odpad produkuje.

Vyhľadajte videá alebo texty, ktoré dokumentujú, aký odpad sa produkuje z tzv. rýchlej módy (fast fashion) alebo z elektroniky a pod. Na základe pozretých videí skúste popísať, koľko odpadu ste vyprodukovali alebo ako ste prispeli k znečisteniu svojimi poslednými nákupmi.

Diskutujte spoločne v skupine o tom, ktorý údaj z videa alebo textu Vás prekvapil? Do akej miery ste počuli o miere znečistenia a produkcii odpadu už niekedy v minulosti? Čo považujete za najdôležitejšie zistenie? Aké kroky môžete uskutočniť, aby ste eliminovali množstvo odpadu alebo znečistenia vplyvom svojho konania?

Úloha pre žiakov

Vo svojich pôvodných skupinách sa zamerajte na konanie, ktorého výsledkom je produkcia odpadu plastov a prípadne plechoviek. Odhadnite, aké percento plastov, špecificky obalov, fliaš, spotrebného materiálu produkuje v kontexte celkovo vyprodukovaného odpadu. Zistite, čo sa s plastovým odpadom deje po jeho recyklácii a bez recyklácie. Aký má dopad produkcia plastového odpadu na naše životy? Ktoré argumenty hovoria za to, aby sme recyklovali plastový odpad, pokiaľ ho nevieme eliminovať?

Úloha pre žiakov

Na Slovensku funguje tzv. zálohový systém. Na stránke <https://slovenskozalohuje.sk/> nájdite informáciu, ako zálohovanie môže pozitívne ovplyvňovať kvalitu života každého z nás. Aká je hlavná odpoveď na otázku, prečo vôbec zálohovať?

Na uvedenej stránke zistíte:

- čo všetko je možné zálohovať a prečo práve tieto produkty.
- koľko sa podarilo znížiť výskyt plastových fliaš a hliníkových obalov v odpade.
- čo sa deje so zálohovanými fľašami a plechovkami po zálohovaní.
- aký má súvis zálohovanie a udržateľný spôsob života.

Diskutujte o zálohovom systéme. Pokúste sa nájsť argumenty, ktorými vysvetlite, prečo je zálohový systém pre ľudí motivačný. Zvážte, či si zákazníci uvedomujú, ako zálohový systém prispieva k udržateľnému životu.

3. Zhrnutie a záver (10 minút):

- Žiak popíše príklady ekologicky zodpovedné správanie vo vlastnom konaní.
- Žiak reflektuje svoje vlastné správanie a rozhodnutia a navrhne spôsoby, ako môžu osobne prispieť k podpore ekologických hodnôt a zníženiu svojho ekologického odtlačku.

Reflexia

Zamyslite sa nad svojim konaním za uplynulý týždeň (pomôžte si prvým zadáním) a vyberte tie, ktoré považujete za ekologicky zodpovedné. Vyberte si aj jedno zo skupiny konzumných prístupov k životu a navrhните, ako by ste ho mohli zmeniť na ekologicky udržateľné.

Zhrnutie

Každodenné konanie môže byť charakterizované udržateľným alebo konzumným spôsobom života. Je na rozhodnutí každého z nás, kam sa preklolí jeho konanie. Pomenujte si, čo je udržateľný spôsob a čo je konzumný spôsob a vysvetlite, ako zálohový systém na Slovensku prispieva k udržateľnému životu.